

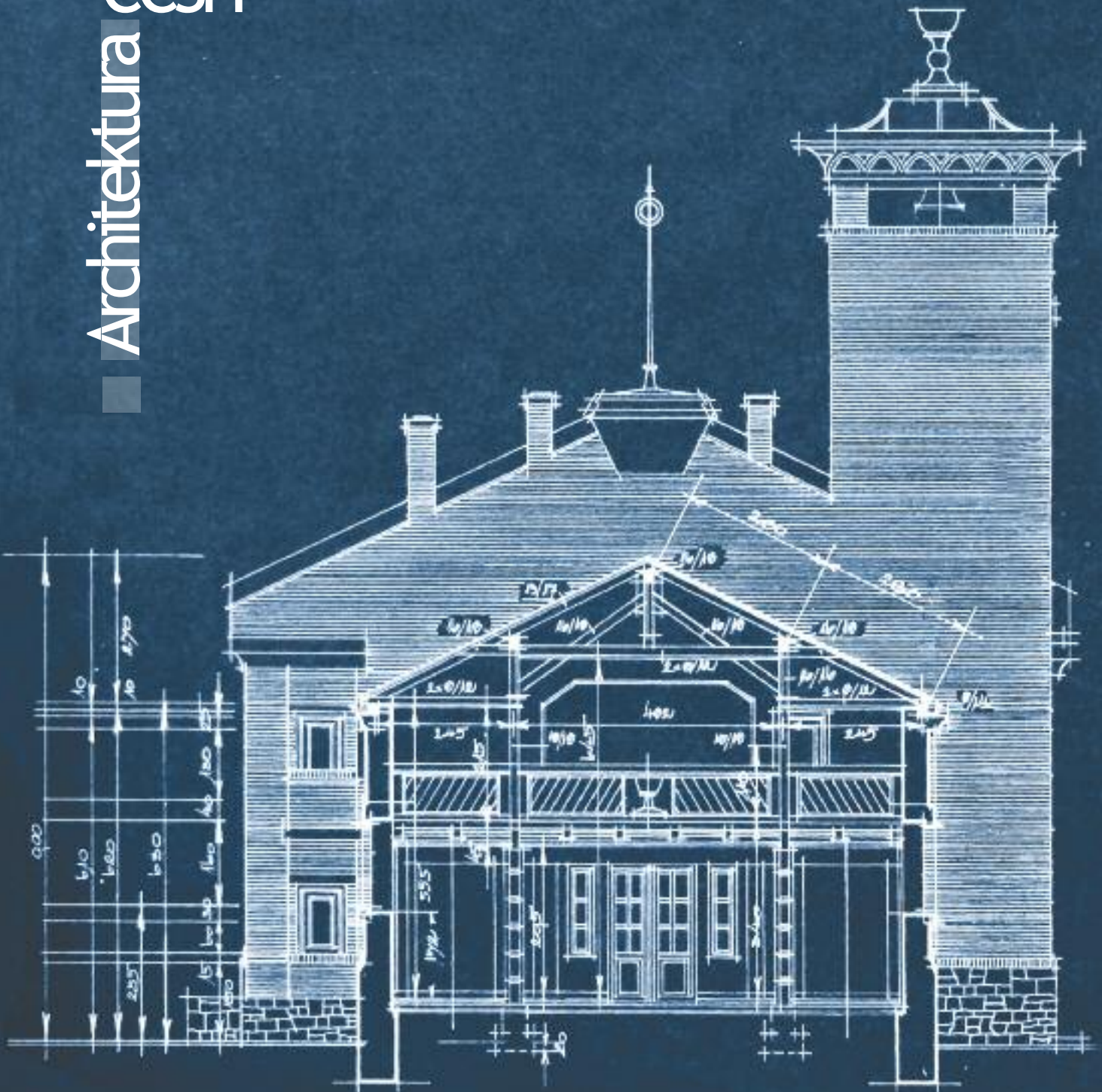
Ročník: 98 | Číslo: 3 | 21. ledna 2018 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Architektura
CČSH

EDITORIAL

Na úvod letošního třetího čísla časopisu, jenž vás týden co týden provází děním v církvi, bych se s vámi ráda zamyslela nad jeho názvem - dnes pro někoho jistě zvláštním. Osobně v něm vidím odkaz k zápasu o poctivou křesťanskou víru a její srozumitelné vyjádření, které v každé generaci odpovídá potřebám a situaci věřících; s tím, že ono „český“ míří především k vlastenectví, vyjadřuje touhu po svobodě a lásku k mateřskému jazyku a zachycuje i naše „historicko-náboženská“ specifika.

Svědkiem ochoty nasadit veškeré síly, ochoty k oběti pro získání života dobra, pravdy a krásy, jsou nám i životy prvních generací naší církve a také ti, kdo se s nadšením a zaujetím, často z vlastních prostředků, chopili budování jejích chrámů.

Plody této práce poznáme snadno. Vedení myšlenkou ukázat bohatství vnitřní, prožitkové, nikoli ono vnější, okázalé, zanechali nám ve městech i krajinách typické jednoduché stavby geometrických linií, s dominantní věží, širokými okny propouštějícími co nejvíce přirozeného světla, stolem Páně v centru liturgického dění a uměleckou výzdobou ve službách symboliky evangelia. Plody této práce hodné obdivu, společně s prostory původních historických kostelů, kaplí a synagog, které naše církve v různých dobách postupně přejala a upravila pro své účely, připomíná s hrdostí toto číslo. Místa, kde, jak věříme, shromáždí-li se dva nebo tři v Kristově jménu, on je vprostřed nich... KB

Obr. na titulní stránce:

Dobový architektonický návrh sboru dr. Karla Farského ve Vysokém nad Jizerou

Týdeník Církve československé husitské
Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
redaktoři: PhDr. Václav Drašnar,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčičíková.
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
Tisk: Grafotechna plus, s.r.o.
Distribuce: A.L.L. production s. r. o.,
F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.
Předplatné a reklamace:
Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117,
e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Učiň nás, Bože, kameny své duchovní stavby

Na svátek Zjevení Páně 6. ledna se v pražském chrámu sv. Mikuláše sešli věřící naší Církve československé husitské, aby si připomněli její slavnostní vyhlášení na tomto místě – před 98 lety.

Tradiční bohoslužbu vedenou br. patriarchou Tomášem Buttou a biskupy provázely m. j. prosby ses. farářky Vymětalové-Hrabákové za dobré duchovní zázemí pro děti a mládež a také prosby studentského duchovního Tomáše Nováka

o odvahu, vytrvalost a kreativitu studentů, ale i za jejich úctu k tradici. Br. patriarcha připomněl, že naše modlitby provázejí také církevního kantora br. Zdeňka Kovalčíka, který napomáhá zkušenostmi a uměním rozvíjení zpěvu a hudby k Boží chvále. Na své obdarování bratr hned také upozornil zpívanou vánoční podobou modlitby „Přispěj nám“...

Pražský biskup br. David Tonzar v kázání uvedl, že svátek Zjevení Páně, který

již ve 4. století „rozdělil“ západní a východní církve v názoru na charakter jeho slavení, bychom mohli vnímat jako symbol světla a tepla přicházejícího do zmrzlého, zkroušeného světa: „*Radujme se, že žijeme a že víme, proč Kristus jako světlo přichází.*“ Připomněl také, že naši otcové, kněží Římskokatolické církve, před 98 lety sloužili právě epifanii – a za dva dny již odsouhlasili znovuzrození církve: přiznali onen výhonek nové cesty ke Kristu. Tito – tehdy cizinci ve vlastní církvi – nám, potomkům a následovníkům, znovuotevřeli cestu ke Kristu; především uplatněním principu svobody svědomí v duchu Kristově, Husova hesla „Pravdy každému přejte, nikoho násilím tlačiti nedejte“.

Jak předat tento odkaz dál, ptá se br. Tonzar a odpověď nachází u Izajáše: na nových základech se ukazují možnosti nápravy.

V případě starého Izraele šlo poté, co sešel z cesty, o možnost spásy pro všechny, kdo poznali Hospodina a jdou v jeho šlépějích. A to je odpovědí i na naše dnešní problémy. V Evropě se potýkáme s náporom cizinců: nemáme rezignovat na své křesťanství, máme lidem jakéhokoli vyznání ukázat, že Bůh je láska, že Kristus přichází pro všechny národy, pro všechny cizince. Nesmíme ztratit vůli svědčit o Kristu všem...

Na závěr přítomné oslovila ministryně obrany Karla Šlechtová a své přání radosti a vděčnosti do dalších let naší církvi popřál za ERC její předseda Daniel Ženatý. **red**

Přijměte naše srdečné pozvání na přednášku
Prof. ThDr. Zdeňka Kučery, Dr. h.c.

na téma

**„T. G. Masaryk a jeho náboženské myšlení
ve vztahu k CČSH“**

**jež se uskuteční v budově Ústřední rady CČSH v Praze 6,
Wuchterlově ul. 5 ve čtvrtek 25. ledna 2018 od 18 hodin.**

Přednáška je konána v rámci projektu „Církve československá husitská ke 100. výročí republiky /ČSR/“ pod záštitou patriarchy CČSH ThDr. Tomáše Butty, Th.D.

Vánoce v blanenské náboženské obci

Celý advent jsme se při nedělních bohoslužbách, ranních bohoslužbách před svítáním, tzv. rorátech, řadě koncertů a setkání připravovali na narození Páně. Slovy písně: „Ejhle, Hospodin přijde...“

A On přišel v betlémském dítěti.

Postavy malých Lucii k nám přispěchaly v neděli 17. prosince. Děti chodily na roráty s klasickými lucernami. Po závěrečném koncertu se nás patnáct bratří a sester

dalo do zdobení a úklidu blanenského kostela. Krásný perníkový betlém vyrobila Dana Slabá. Pan varhaník „profoukl“ a sladil varhany na všechny vánoční bohoslužby. Naši věřící v diaspoře si během týdne připravili jednotlivá místa pro slavení bohoslužeb, protože ty se konají i v několika obcích kolem Blanska /Brťov, Rudice, Křtiny, Boskovice, Vítějeves, Lysice, Černá Hora a Blansko-kaple/.

Naší zvláštností je Půlnoční v Rudici na Štědrý den, která se koná pod širým nebem na návsi u Božích muk za doprovodu dechové hudby.

Kromě každodenního slavení bohoslužeb jsme náš blanenský kostel letos otevřeli veřejnosti k vánočním prohlídkám a naši průvodci provedli kostelem přes sto pade-

Sbor v Rudicích na Štědrý den

sát lidí. Bohu díky, zájem předčil naše očekávání! Po večerních silvestrovských bohoslužbách jsme ještě společně poseděli a rok 2017 jsme ukončili silvestrovskou půlnoční. Za zvuku všech tří zvonů jsme zpěvem hymny a připítkem před kostelem vstoupili do L.P. 2018. Trochu spánku a ráno o svátku Jména Ježíš jsme přijali nový rok. Bohu díky. **rst v Blansku**

Děti po ranních rorátech v Blansku

Prezentace knihy na Vinohradech

V Husově sboru na Vinohraech byla před Vánocemi, 19. prosince, autorem Martinem Jindrou představena jeho nová publikace o perzekuci a rezistenci naší církve za 2. světové války.

Rozsáhlá a obrazově bohatá kniha je první souhrnnou syntézou dějin Církve československé (husitské) v období druhé republiky a nacistické okupace. Primárně se zaměřuje na perzekuci a rezistenci tohoto po Římskokatolické církvi druhého nejpočetnějšího církevního společenství v Protektorátu Čechy a Morava. Za více než deset let se autorovi podařilo shromáždit širokou škálu archivních pramenů a vytvořit z nich obraz zápasu Církve československé (husitské) s okupační a protektorátní správou po březnu 1939, který se odrážel ve fungování a vnitřní struktuře církve. Jednotlivé kapitoly zachycují restriktivní zásahy, stěžejní oblasti církevního života a události, s nimiž se musela ČČS(H) v letech 1938–1945 vyrovnávat. Čtenáři se tak mohou seznámit s momenty, kdy byla výrazněji ohrožena samotná existence ČČS(H). Detailně je popsán celý proces nucené změny názvu církve. Monografie též mapuje zapojení

věřících v domácím i zahraničním odboji, celou škálu sociálních aktivit nebo vztah ČČS(H) k pronásledovaným Židům. Nesoustřeďuje se však pouze na území protektorátu, nýbrž ukazuje, že se změny na evropském kontinentu bolestně dotýkaly

také života věřících na Slovensku nebo třeba na Těšínsku.

Součástí prezentace 19. prosince byla pietní svíčková slavnost za 16 vybraných osobností církve, modlitba patriarchy Tomáše Butty, vystoupení kapely Repromantic a prohlídka Husova sboru, odkud ve dnech Pražského povstání v květnu 1945 vysílal Český rozhlas.

Knihu Sáhnout si do ran tohoto světa. Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945 si můžete zakoupit prostřednictvím internetu na stránkách knihkupectví Kosmas.cz, dostupná bude též v prodejně Blahoslav. **red**

JINDRA, Martin: *Sáhnutí si do ran tohoto světa. Perzekuce a rezistence Církve československé (husitské) v letech 1938–1945.* ÚSTR, Církev československá husitská, Praha 2017, 1. vydání, váz., 704 s., *K dostání v prodejně Blahoslav za cenu 200 Kč*

Lesní kaple Dr. Karla Farského ve Škodějově,

slavnostně uvedená 17. června 2017

NAD PÍSMEM

Nebojme se vyhrát

Poté, co byl Jan uvězněn, Ježíš přišel do Galileje a kázal Boží evangelium: „Čas se naplnil – Boží království je blízko. Čiňte pokání a věřte evangeliu!“ Když se pak procházel podél Galilejského jezera, uviděl Šimona a jeho bratra Ondřeje, jak házejí sítí do vody (byli to totiž rybáři). Ježíš jim řekl: „Poďte za mnou a udělám z vás rybáře lidí!“ Ihned opustili sítě a šli za ním. Poodešel dál a uviděl Jakuba Zebedeova a jeho bratra Jana, jak na lodi spravují sítě. Ihned je zavolal a oni nechali svého otce Zebedeu na lodi s nádeníky a odešli za ním. Mk 1,14-20

Materiál na několik homilií nám nabízí evangelista Marek v celkem krátkém úryvku z 1. kapitoly svého textu.

Ježíš přišel do Galileje, když byl Jan uvězněn. Je to pouze označení času, nebo je tam důvod? Přišel Ježíš právě do Galileje záměrně v té době, když byl Jan uvězněn? Chtěl, aby ho Janovi učedníci vyhledávali a nacházeli zrovna tam, v této nepříliš populární krajině? Ježíš tam kázal Boží radostnou zvěst. Proroci většinou říkali věci nehezské, nepohodlné, varující, odsuzující. Ale ne tak Ježíš. Království Boží je blíž, než kdy bylo, napravte své životy a věřte této dobré zprávě! I my bychom dnes toto měli do světa vyvolávat, jen se nám to jaksi nedaří. Že by ostych, nedostatek odvahy, málo vlastního přesvědčení, pocit výlučnosti, poraženectví? Ať si každý z nás odpoví.

Uviděl Šimona a Ondřeje, jak vrhají do vod sítě. Tedy zastihl je při plném pracovním nasazení. Dovětek „byli totiž rybáři“ mě celkem baví možná pro svou zdánlivou nadbytečnost. Kdyby bylo v textu psáno „přestože byli cukráři“, mělo by to smysl větší. Ale se slovem „rybáři“ se dále pracuje, jak dobře víme, takže je dobře, že je zde již zmíněno.

Pojďte za mnou, volá na ně Ježíš. Nabízí cestu – poďte – ale musejí jít bezpodmínečně a hned. Rybáři lidí je poněkud zvláštní termín, rybář je od slova ryba, tedy chytá-li kdokoliv co jiného, není již rybářem. Nicméně i pro ně samotné by asi bylo zarážející a nepochopitelné, kdyby jim nabídl, že z nich učiní (v aramejském ekvivalentu) lid'áře. Dobrá tedy, rybáři lidí... Kdo z vás chodí na ryby, tak ví, že rybář potřebuje trpělivost, připravenost a znalost (mimo jiné). I rybáři lidí potřebují tyto vlastnosti. Máme je? Jen se ptám... Oni ihned opustili sítě, tedy své pozemské jistoty, a šli za ním. Umíme opustit své pozemské jistoty a jít za Kristem? Jen se ptám...

O kousek dále uviděl další dva rybáře, Jakuba a Jana. Také v plné práci. Vytrhl je od ní, zavolal je – a oni ihned šli. Dokonce zanechali na lodi, kde byli, svého otce s pomocníky. Zde se nám napětí v příběhu stupňuje. Ti první opustili své jistoty, u těch druhých výslovně čteme, že opustili i své rodiny. Uměli bychom... no dobře, nebudu se už ptát, sami dobře víte, kam směřují.

Co nám text říká? Ježíš nás povolává. Každý den, každou hodinu. „Opusťte své pozemské věci a poďte za mnou! Nedávejte si pod-

TŘETÍ NEDĚLE PO ZJEVENÍ

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci. Zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost.

ŽALM 98,1.2

První čtení (varianta I): Jonáš 3,1-5.10

První čtení (varianta II): Jeremjáš 3,21-4,2

Tužby:

2. Abychom Pána Ježíše slovy vyznávali i životem následovali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom Božímú slovu pozorně naslouchali a ve skutek je uváděli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, z pouhé milosti nás povoláváš a přijímáš naši službu. Svým Duchem nás posiluj, abychom zůstali věrni tvému povolání! Prosíme tě, Bože, osviť nás, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Chci říci, bratři, toto: Lhůta je krátká. Proto ti, kdo mají ženy, ať jsou, jako by je neměli, a kdo pláče, jako by neplakali, a kdo jsou veselí, jako by nebyli, a kdo kupují, jako by nevlastnili, a kdo užívají věci tohoto světa, jako by neužívali; neboť podoba tohoto světa pomijí.

Druhé čtení (varianta I): 1. Korintským 7,29-31

Druhé čtení (varianta II): 1. Korintským 7,17-23

Evangelium: Marek 1,14-20

Verš k obětování: Žalm 130,7

Verš k požehnání: Marek 1,17-18

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, svým Slovem a svátostmi nás osvěcuj, ať se i v temnotách držíme pravého světla – tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 97, 9, 71, 186, 312

mínky a vyjděte na mou cestu!“ Je to těžké. Tedy je těžké předsvědčit sám sebe, že to jde. Ale když vyrazíme, jsme často překvapeni lehkostí, s jakou kráčíme. Ale musíme vycházet stále znovu a znovu. Často to neuděláme. Často nevíťezíme nad sebou samými a zůstaneme. Ale těch malých velkých vítězství, která zaznamenáváme, je dost. V nich spočívá radost, protože vyhráváme ne sami, ale s Kristem. A nevyhráváme pro svou popularitu, ale pro slávu Boží i ku prospěchu těch okolo nás.

Nenechávejme se zdeptat malými prohrami, když jsme schopni velkých vítězství! Amen!

Vladislav Pek

Náš dobrý Bože, prosíme tě, buď se všemi lidmi, kteří právě prohrávají své malé i velké životní bitvy, a podepři je. A stejně tak prosíme, oslav se viditelně na těch, kteří s tvou pomocí své životní zápasy vyhrávají, i když ty výhry jsou pro nás tak často nepochopitelné. Amen!

Křesťanské stavby v průběhu měnících se staletí

Původní stavbou určenou pro shromáždění křesťanů byl zcela běžný dům. V antice „dům“ znamenal stavbu, obydlí, ale současně i rodinu. O prvních křesťanech čteme v knize Skutky apoštolů, že „po domech lámali chléb“ (Sk 2,46) a také v domech „učili a hlásali evangelium“ (Sk 5,42). „Církev v domě“ (1 K 16,19; Ko 4,15; Fm 1,2) vyjadřuje rodinné a bratrské společenství prvních křesťanů.

V době pronásledování nemohli křesťané budovat žádné větší stavby. Po nabytí svobody a státního uznání křesťanství v rámci římské říše se situace změnila. Vítězné křesťanství využilo dva typy antických monumentálních staveb. Především to byly baziliky – budované pod patronací vládců. Původně se jednalo o antickou stavbu větších rozměrů pro veřejná shromáždění a setkávání. Křesťanské baziliky byly budovány na památných místech, jako je chrám Božího hrobu v Jeruzalémě. Druhým typem staveb byly pohanské chrámy vyznačující se nepřístupným prostorem, kam mohli vstoupit jen kněží. Tyto chrámy byly přeznačeny křížem nebo na jejich místě byly stavěny nové křesťanské kostely.

Starobylé kostely budované křesťany měly ve svém půdorysu tvar kříže. Stavba představovala symbolické znázornění Kristova těla, kdy apsida je Kristova hlava, podélná loď jeho tělo a příčné lodě jeho paže. Situování kostela směrem k východu vyjadřuje symbolický význam, že Kristus je sluncem a světlem.

Stavby jsou zhmotnělým odrazem života církve i jejího postavení ve společnosti. Monumentálnost středověkých sakrálních staveb odráží, jaké bylo postavení církve v tehdejší společnosti, dokládá její moc a bohatství. Vrcholem křesťanské architektury jsou gotické katedrály – biskupské kostely. Zatímco románské stavby – velké klášterní kostely – stály často na opuštěných místech, je katedrála spojena s městem. Je jeho architektonickou dominantou. Město a katedrála tvoří jednotný celek. Bez bohatství měst, bez řemeslně tech-

nických a uměleckých schopností jejich obyvatel by nebyla stavba katedrály vůbec možná. Katedrála je souborným uměleckým dílem, v němž se spojuje stavitelské umění, sochařství, malířství a nejrůznější umělecká řemesla. Na druhé straně propůjčuje katedrála městu sakrální posvěcení.

Reformace přichází s pojetím kostela jako prostoru pro slyšení kázání evangelia shromážděním věřících, kterému odpovídá sálový typ stavby. Jedním z dokladů řešení protestantské architektury reformovaného typu je interiér kostela sv. Petra v Curychu, kde zaujímá centrální místo kazatelna.

Renesance přináší návrat ke klasickým antickým chrámovým stavbám. Baroko se upíná k transcendenci, ale přemírou smy-

slovosti a detailní názorností nebeského světa andělů není již tak přesvědčivé jako gotika s hlubokou duchovností. Gotika či pozdní gotika je spojena i s dobou reformace. Protestantské církve využily pro své stavby nejrůznější stavební slohy. Přesto byla řada evangelických kostelů vybudována na přelomu 19. a 20. století právě v novogotickém stylu.

Po první světové válce se začíná rozvíjet moderní architektura a hledá se také nové pojetí církevních staveb. Budují se nové kostely církve římskokatolické, evangelické i československé husitské. Vlivem politických poměrů dvou totalit se slibný rozvoj církevní architektury u nás zastavil na několik desetiletí, na rozdíl od západní části Evropy.

ČČSH na jedné straně převzala a adaptovala opuštěné historické stavby – kostely a synagogy. Tím má významný podíl na záchraně kulturního a historického dědictví. Vlastním vkladem do kulturního a architektonického bohatství našich měst a obcí jsou nově vybudované stavby v meziválečném období. O architektuře našich sborů pojednávají práce Amáty M. Wenzlové, Patrika Líbala i dalších autorů. Ve spolupráci s Fakultou stavební Českého vysokého učení technického se připravuje podrobnější a ucelenější zpracování sborů naší církve zejména prvorepublikového období.

Církevní stavby jsou výmluvným odrazem života křesťanské církve v minulosti, ale viditelně odrážejí její život i dnes. Sbor, kaple, modlitebna je zviditelněným dokladem našeho vztahu k Bohu. Je svědectvím naší společné i osobní víry v konkrétním místě a čase. Prozrazuje, jaký je náš zájem o poslání a dílo církve, která je a má být „Kristovým tělem“ (1 K 12,27) a „chrámem Ducha svatého“ (1 K 3,16).

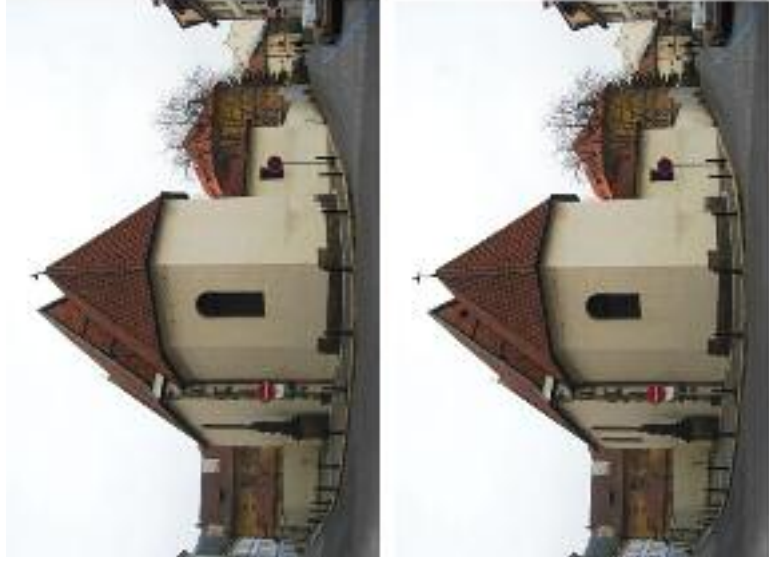
Tomáš Butta
patriarcha

Připravujeme publikaci „Sbory ČČSH“

Ve spolupráci s katedrou architektury Fakulty stavební Českého vysokého učení technického připravujeme barevnou obrazovou publikaci zaměřenou zvláště na jedinečnou architekturu sborů Církve československé husitské v meziválečném období. Vydání se připravuje v rámci společného projektu s názvem „Příspěvek Církve československé husitské ke kulturnímu dědictví novodobého státu v kontextu architektury v regionech“. V této souvislosti podepsali představitelé ČČSH a ČVUT memorandum o spolupráci. Kromě sborů z meziválečného období budou v publikaci uvedeny v přehledu i další významné stavby církve. Kniha bude obsahovat kromě obrazové části s texty, které stavby představí, i tematické články významných osobností, teologů a architektů. Kniha by měla vyjít v jubilejním roce naší republiky již v kontextu s blížícím se 100. výročím naší církve.

Jiří Vaniček

C E S T A

Kostel Jana Křtitele Na Prádle na Malé Straně v Praze

Najdete pět rozdílů mezi oběma obrázky?
Správné řešení si můžete ověřit na předchozí straně.

Na klouzačce

*Sklouznu já se po ledu,
až na konec dojedu,
rozběhnu se dopředu
a jako blesk pojedu.*

*Sem tam spadnu jako žok,
stačí jeden chybný krok.
Nefňukám a vstanu hned,
jdu vyzkoušet znovu led.*

*Svištím s větrem o závod,
nejsem žádný lenochod,
pofrčím si sem a tam,
ledovku já bezva mám.*

Jitka Vestfálová (Landová)

Sbory, kostely, modlitebny...

Naše Církev československá husitská tradičně pro své kostely používá název sbor. Mnoho sborů pak nese jméno Mistra Jana Husa – Husův sbor. Pod tímto označením

si většina z nás asi představí typickou funkcionalistickou stavbu s věží s kalichem na vrcholu. Někomu mohou připadat příliš strohé, v době jejich vzniku to však byl moderní stavební styl, který navíc dobře vyjadřoval touhu nově církve odpoutat se od přílišné zdobnosti katolických kostelů. A dnes je celá řada těchto slohově čistých funkcionalistických sborů kulturní památkou: Nicméně naše církve nepůsobil jen v „nově“ postavených sborech z 20.

a 30. let minulého století. Kupříkladu v Praze na Starém Městě sídlí náboženská obec v barokním chrámu sv. Mikuláše, na Novém Městě v gotickém kostele Knižete Václava, na Malé Straně pak v kostele Jana Křtitele Na Prádle, který byl postaven ve druhé polov-

ině 12. století dokonce v románském a raně gotickém slohu (viz obrázek na straně 8). Po druhé světové válce se církve ujala řady synagog, které by jinak pravděpodobně zanikly, protože kvůli holocaustu již nebylo mnoho židovských obcí obnoveno. Podobně tomu bylo také s německými luterskými kostely v pohraničí. Například v Blansku máme zase dřevěný, původně řecko-katolický kostelík, přestěhovaný k nám z Podkarpatské Rusi. (Viz obr.)

Už se proto moc těšíme na publikaci o sborech a kostelech Církve československé husitské, která je připravována ve spolupráci se Stavební fakultou Českého vysokého učení technického a vyjde v letošním roce. Určitě v ní bude mnoho krásných fotografií a zajímavých informací, které nás mohou pobídnout k návštěvě míst, kde jsme zatím ještě nebyli...

Modlitba

Pane Bože, prosíme tě za všechny sbory, kostely a modlitebny, kde se scházejí lidé, aby tě oslavovali. Prosíme tě za všechny duchovní, kteří v nich slouží, a za všechny věřící, kteří je navštěvují. Amen.

Zázraky u Bibli

1. část – Úvod

Když pročítáme Bibli – Starý i Nový zákon, na mnoha místech se setkáme s popisem zázraku. Napadá vás nějaký příklad? Můžeme mít pocit, že zázraky jsou věci minulosti a dnes už nic takového není možné. Je tomu ale skutečně tak? Co když jen v nějaké události zázrak nevidíme? Může v nás vyvolat údiv, snažíme se ji logicky vysvětlit pomocí přírodních zákonů, ale nevidíme v ní Boží znamení. Rozdíl mezi dnešní a biblickou dobou je asi v tom, že tehdy se lidé ani tak

neptali, jak se něco mohlo stát, ale zajímalo je, co jim tím Bůh chce říci. Veřící člověk vidí zázrak již v samotném Božím stvoření – v přírodě kolem nás, v každé rostlině či živočichu.

Ne každý zázrak ovšem je Božím znamením – i v Bibli najdeme takové příklady – třeba soupeření faraonových kouzelníků s Mojžíšem. My si v následujících číslech Cesty představíme vybrané zázraky ze Starého i Nového zákona, abychom si ukázali jejich hlavní cíl. Bůh totiž zázraky nedělá jen tak, aby nás ohromil. Jejich účel je vyvolat nebo utvrdit víru, naději a důvěru v Boha.

Ježíšovy zázraky pak měly především ukazovat na příchod Božího království.

Ovšem stejně jako platí, že ne každý zázrak je způsoben Bohem, je také pravda, že ne u každého Boží zázrak vyvolá tu správnou reakci. Kdo

Boha nezná a nechce jej znát, nepochopí ani jeho zázraky. Když se opět vrátíme k Mojžíšovi, jenž se snažil přesvědčit faraona, aby propustil Izraelce, vidíme, že jednotlivé rány, které Bůh na Egypt seslal, faraona spíše zatvrdily, než přesvědčily o Boží moci. Snad nám tedy tento seriálek o zázracích pomůže být vnímavějšími i k zázrakům, které se stále dějí kolem nás i dnes.

JK

2

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Soutěž o tři knihy

Pro získání tajemnyk stačí nahradit obrázky písmenky podle uvedeného klíče. Řešení nám spolu se svou adresou pošlete do redakce nebo mailem na jana.krajcirikova@ccsh.cz do poloviny února. V březnové Cestě se dozvíte jména tří výherců knihy.

⬢ = A	ⓧ = I	⬢ = S
Ⓜ = Á	Ⓜ = J	⬢ = Š
Ⓜ = B	Ⓜ = K	Ⓜ = T
Ⓜ = C	Ⓜ = L	Ⓜ = V
Ⓜ = Č	Ⓜ = M	Ⓜ = Y
Ⓜ = D	Ⓜ = N	Ⓜ = Z
Ⓜ = E	Ⓜ = O	
Ⓜ = Ě	Ⓜ = P	
Ⓜ = H	Ⓜ = R	

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Blahopřejeme výhercům soutěže z listopadové Cesty

(správné řešení bylo C, H):

Samuel Macura z Přerova, Martin Šmejda z Chrudimi, Jindřich Urban z Divišova

Řešení ze str. 8: velké okno v průčelí; boční okno; střešní okénko; kříž; podzdivka.

7

Král David 4. David a Goliáš I.

Příběh o tom, jak David porazil Goliáše, patří k těm nejznámějším z Bible. Pojďme si jej v tomto a příštím pokračování přiblížit podrobněji. V době panování krále Saula na Izraelce opakovaně útočili Filistéjci. Představovali pro ně velkou hrozbu, protože měli lepší, železné zbraně, zatímco Izraelci měli jen bronzové a to ještě ne všichni. Filistéjci také používali bojové vozy, tažené koňmi. Když se takto opět shromáždili k útoku, vytáhl proti nim Saul se svým vojskem, ale zůstal stát na protějším kopci. Obě vojska stála proti sobě, mezi sebou údolí, a ani jedno se nemělo k zahájení boje.

Najednou z filistéjského vojska vystoupil mohutný muž, zápasník Goliáš v plné zbroji, který byl tak vysoký, že jeho štítonoš vedle něj vypadal jako malé dítě. Goliáš začal chvástavě vyzývat Izraelce, aby mezi sebou našli odvážlivce, který se mu postaví v boji muže proti muži. „Pokud mě porazí, budeme všichni vašimi otroky. Když zabiji já jeho, budete vy otročit námi!“ Jakmile viděl strach v očích Izraelců, vysmíval se jim a tupil je i jejich Boha. Tak se to opakovalo každý den po čtyřicet dní a morálka izraelského vojska klesala.

David byl v té době už zase zpátky u svého otce Jísaje. Ve vojsku se Saulem však byli jeho tři nejstarší bratři a Jísaj jednoho dne poslal Davida, aby jim donesl nějaké jídlo a vrátil se se zprávami. Když David dorazil na místo a slyšel Goliášovo chvástání, rozhorlil se, že se nikdo neodvážá s tím Filistéjcem bojovat, když tak uráží Hospodina. Nepomohla ani zpráva, že Saul tomu, kdo Goliáše porazí, slibil dát za ženu svou dceru a velké bohatství. Nejstarší Davidův bratr Eliab se na Davida rozlobil: „Proč jsi sem vůbec chodil a děláš chytrého? Chtěl ses podívat na boj? Ničemu nerozumíš!“

David však dál trval na svém, že je třeba se Goliášovi neohrožené postavit, protože urazil Hospodina i jeho lid. Předvedli jej tedy před Saula. „Já se s tím Filistéjcem utkám. Člověk nesmí klesat na mysl – jsem si jistý, že mi Bůh pomůže,“ prohlásil odvážně David, kterého Saul ovšem nepoznal – za těch pár let, co ho viděl na posledy, vyrostl a zmužněl.

JK

kresba Lucie Krajčířiková

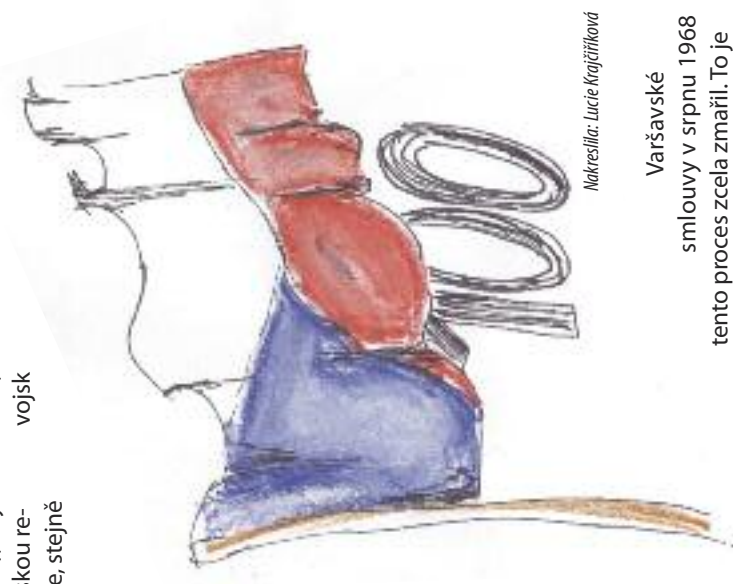
Osmičková výročí

Vždy, když má letopočet na konci osmičku, znamená to pro naši zemi celou řadu kulatých výročí. A letos to bude opravdu stát za to: vždyť 28. října to bude přesně sto let, co vznikl náš samostatný československý stát. Pravda, od roku 1993 (tedy 25 let), kdy se rozdělil na Českou a Slovenskou republiku, už prakticky neexistuje, stejně však byl rok 1918 bezesporu počátkem naší samostatnosti, protože do té doby jsme byli součástí rakousko-uherské monarchie. To všechno určitě dobře znáte z dějepisu a v letošním roce si to budete nejspíše připomínat.

Vzpomenete si však na další „osmičková“ výročí? Ta už nejsou pro naši historii tak příznivá. Byl to například rok 1938, kdy se 29. září v Mnichově dohodli zástupci Německa, Itálie, Francie a Velké Británie o postoupení českého pohraničí Německu. Tento akt je známý také jako Mnichovská zrada, protože k jednání nebyl přizván zástupce Československa a podepsaly jej i země, které se dosud tvářily jako naši spojenci. Doufaly, že tím zabrání vypuknutí 2. světové války, to se však stejně nepodařilo. A co 25. únor 1948? Ještě dlouho potom jsme se o tomto datu učili jako

o „Vítězném únoru“, i když to nebylo nic jiného než puč, který v naší zemi na čtyřicet let nastolil vládu komunistické strany.

Když v šedesátých letech nastalo určité uvolnění, zásah vojsk

Nakreslila: Lucie Krajčířiková

Varšavské

smlouvy v srpnu 1968 tento proces zcela zmařili. To je další výročí s osmičkou na konci.

Až na to první to tedy není nijak veselé, ale podobně, jako jsme si říkali loni v listopadu, je třeba si všechny tyto události připomínat a snažit se jim porozumět, aby se už nikdy nemohly opakovat.

JK

Jak se baví kostely

Když člověk vejde do kostela, dýchne na něj velebná atmosféra duchovního prostoru, ticho a klid. Ale nemyslete si, že jsou kostely pořád jen tiché. A teď nemám na mysli, že se v nich samozřejmě slouží bohoslužby, pořádají koncerty a jiné akce. Kostely, zvláště ty staré, by mohly vyprávět a také vyprávějí! To víte, kostel je stejný jako my, lidé – taky má rád, když si může s někým popovídat, ideálně s jiným kostelem, který má pro něj nejlepší porozumění. Protože je však pro většinu kostelů poměrně obtížné se sebrat a přesunout na jiné místo (jen se nemějte, i takové případy se už staly), za šťastné se považují ty kostely, které mají kamaráda ve své blízkosti. Například Praha je z tohoto hlediska velice vhodným městem. Ty kostely, které také štěstí nemají, používají většinou holubí poštu a se svými přáteli si dopisují. Chtěli byste vědět, o čem si kostely povídají? Není to tak jednoduché je uslyšet, ale není to ani nemožné. Člověk se musí na chvíli zastavit, otevřít svou mysl a zaposlouchat se...

prohřály na sluníčku a úcast na dnešní bohoslužbě byla velmi dobrá, to jednoho potěší, že?”

„To jsem moc rád, že se vám daří dobře. Já si také nemohu stěžovat. Včera mě navštívila velká skupina dětí. Byly se podívat na ten památník parašutistům z druhé světové války, víte, na ten, co mám uvnitř. Tak to bylo velmi příjemné – ty děti štěbetaly, o všechno se zajímaly, paní učitelka jim to hezky vyložila, bylo to pěkné.“

„Jo, jo, to byly pohnuté časy, tehdy za války... Že my už jsme těch válek ale zažili, co, přáteli?”

„To máte pravdu – a vy ještě mnohem víc než já. Vždyť vy pamatujete i husity!“

„No jéje, za husitů tu bylo pořádně živo! A vidíte, teď už zase patřím husitům, kdo by to byl tehdy řekl, že?”

„To máte pravdu, jako ostatně vždycky. Takový kostel nikdy neví, co ho potká. Hlavně jsem rád, že vás tehdy před sto dvaceti lety nezbourali. To by byla věčná škoda. S kým bych si pak povídal?”

„Já jsem taky moc rád, že tu tak stojíme vedle sebe. Ale nezoufejte, i kdybych tu nebyl, mohl byste si třeba s nějakým kostelem dopisovat. Já to tak dělám už léta. Mám celou řadu přátel, ke kterým pravidelně mí holubi nosí zprávy z Prahy. Co taky má takový kostel pořád dělat, že?”

„Když vás tak poslouchám, asi to taky zkusím. A jak to vlastně funguje? Kde

jsste přišel ke svým holubům?”

„Jednoduše – prostě si postavili hnízdo pod mojí střechou. A vyprávějí, kde všude létali, jaký zajímavý kostel viděli. A za to, že je u sebe nechávám bydlet, mi rádi občas doručí nějaké to psaníčko. Zrovna nedávno jsem si začal psát s takovým zajímavým mladíkem. Není mu ještě ani sto let, ale je to pěkný kostel, vypadá jako loď. A v posledních letech pro něj postupně pořizují celou řadu zvonů, bude v něm koncertní zvonkohra, představte si to, to je prý u nás úplně unikát!“

„Jé, to musí být krásné, škoda že to neslyšíme...“

„To máte pravdu, ale budme rádi, že jsme tady spolu. On je zase smutný, že nemá žádného blízkého souseda na

popovídání. Tak je moc rád, že si aspoň píšeme.“

„Tak to já si taky začnu s někým psát, moc vám děkuji za radu!“

Tak takhle nějak si kostely povídají. A jestlipak, děti, poznáte, které kostely jsem to poslouchala?

Když nám napíšete do redakce jejich jména, rádi vám pošleme malou odměnu! Pomoci vám může i obrázek...

Jana Krajčířková

Výtvarné dílo Františka Bílka jako kázání o nejzákladnějších vztazích člověka

Interiéry sborů a bohoslužebných prostor Církve československé (husitské) od počátku jejího zrodu dotvářela a prožitek ze společenství s Ježíšem Kristem při liturgii a svátostech umocňovala – alespoň původní záměr byl takový – umělecká díla. Na druhou stranu ovšem církev ve 20. letech 20. století nikdy přesně nedefinovala konkrétní, jasně vyhraněné požadavky a nároky na uměleckou výzdobu svých chrámů a modliteben. Z jednoho z mála textů, které se tématu věnují, se dozvídáme, že „sbor nezamítá ozdob. Neumělecký výtvar se odmítá. Nějakého posvěcení obrazů, soch, amuletů v ČČS není. Výtvar tedy necení se dle ‚posvěcení‘, nýbrž dle umělecké hodnoty. Sbor má vynikat útulností a ladností, ke které přispívá krásný umělecký výtvar, obraz aj.“

Obdobný pohled jako u výše citovaného Kalousova článku z roku 1924 najdeme ve *Směrnících pro stavbu sborů a far ČČS*, které byly schváleny v roce 1928. V nich se opět objevuje požadavek na uměleckou úroveň výtvarných děl (např. křížů, plastik Krista, soch nebo bust Jana Husa), jejichž zasazení do liturgických prostor má být prosté, klidné, důstojné a omezené na míru nejmenší. K preferenci moderního sakrálního umění, například dozrívajícího spirituálně zaměřeného symbolismu, který preferoval svobodu uměleckého projevu proti dříve převažující srozumitelnosti a naturalistické popisnosti, nedošlo. Ke kořenům mladé církve přitom patřilo prostředí Katolické moderny, směřující k větší otevřenosti vůči podnětům moderní doby, jež se k „novoidealistickým“ uměleckým směrům otevřeně hlásilo a propagovalo je na stránkách svých periodik včetně *Nového života*.

Čestnou výjimku ve sborech a modlitebnách ČČS(H) tvoří dílo mystického křesťanského symbolisty Františka Bílka, který s celou svou rodinou přestoupil do ČČS(H) 15. února 1921, kdy se v Československu konalo první sčítání lidu. V Bílkově rozhodnutí sehrál stěžejní roli nedostatek pravé zbožnosti, který v této době kolem sebe silně pociťoval. Toužil po životě prostoupeném slovem Ježíše Krista, po církvi osvětlené paprsky věčného světla, kde se jedni ujímají břemen druhých, kde se namísto proschlého stromu zelenají ratolesti. Byl plný hladu a žízně žít ve společenství naplněném novým Duchem, aby zde mohl realizovat svou představu o výtvarné práci jako „kázání o nejzákladnějších vztazích člověka“.

Bílek se jako křesťanský umělec cítil být povolán k výzdobě sborů a později i k návrhům chrámů ČČS(H). V katolickém prostředí nebyl přijímán s otevřenou náručí, přesto se s jeho díly (např. oltář s plastikou Ukřižovaného v chrámu sv. Víta v Praze, křížové cesty v kostele Povýšení sv. Kříže v Prostějově a sv. Bartoloměje v Pelhřimově, hlava Krista u bosých augustiniánů ve Lnářích) setká-

váme v několika katolických kostelech. Konverzi do ČČS(H) vnímal zpočátku jako čin Prozřetelnosti, aby mohl svým dílem duchovně posilovat.

Z desítek Bílkových děl ve sborech ČČS(H), která v roce 2000 zmapovala do souborného katalogu sestra Milena Mikulecká, bych se zastavil u třech výjimečných obrazů. Jejich první zvláštnost spočívá v barevném ztvárnění temperou na plátně. František Bílek vzhledem ke svému částečnému daltonismu totiž barvy využíval jen ojediněle. Mimořádnost obrazů je v kontextu ostatních

umělcových prací, které vytvořil pro ČČS(H), dána též jejich zaměřením. Všechny tři, ačkoli poslední z nich vznikl o 16 let později, reflektují téma Marie – matky. První dva obrazy *Obětování v chrámu (Matka radostná)* a *Snění z kříže (Matka bolestná)* dotvářejí koncepci interiéru Husova sboru v Českých Budějovicích, na niž Bílek pracoval v roce 1924. Třetí obraz *Kristus jako vítěz nad smrtí (Matka naplnění Božích zaslíbení)* je datován rokem 1940 a nacházel se ve starobylém kostele sv. Jana Křtitele Na Prádle v Praze.

Bílka poutala k Marii zvláštní úcta. V korespondenci s Juliem Zeyerem se zmiňuje o snových mariánských viděních. Již v rané době modeluje Spasitelovu matku a na okraj píše: „*Maria, tebou dána nová krev srdci člověka.*“ Reflexi své vize mystického spojení Krista a Marie vložil do náčrtu k reliéfu, který později nazval *Výklad (Význam) slova Madona*. Kult Marie přecházel mu v kult mateřství, jak později vylíčil v dopise českobudějovické radě starších, když vysvětloval genezi svých

obrazů. Ve svých poznámkách ke slovu MADONA poznamenal: „*Je to poměr Marie ke Kristu. Vedu diváka na stránky evangelia Janova, otvírám mu Písmo svaté. A dávám mu čist: Jak ON, stejný, neměnitelný, Boží, hned na počátku, dříve než vše učiněno bylo, byl ono SVĚTLO, sluncem naší duše, která v naší době temné, skrze náš měsíček ‚Pannu Marii‘ bude jednou objímat celý svět.*“ Středem jeho víry tedy není Marie, ale Ježíš sám. Matka Páně je vnímána jako dávkyně života toho, který se nám všem stal Spasitelem. A to je naše víra: soustředěná na Krista, i když dvoumetrové českobudějovické obrazy, o nichž se Jakub Deml ve své knize *Sestrám vyjádřil: ‚Kterákoliv katedrála světa může právem závidět československému kostelu v Českých Budějovicích dílo tak umělecky zralé, sokolsky silné a lidsky pravdivé‘*, nám budou navždy připomínat i úctu k Ježíšově matce.

Bílek se nikdy nepřestal hluboce kořit matce Spasitelově. Když v Chýnově tvořil obrazy pro Husův sbor v Českých Budějovicích, výjimečně si přál zachování klidu v pracovně. Dcera Berta vzpomíná, jak rodina během tvorby nevcházela do pracovny, ve které panovalo až posvátné ticho. Když se zjevila na jeho prvním obraze v jemných barvách klečící Marie s děťátkem v chrámu

Matka bolestná v Českých Budějovicích

a obětující své štěstí Bohu, přece někdo vešel do Bílkovy dílny – byla to jeho matka, vracející se z pole s náručí květin, jež položila ke vznikajícímu dílu *Matky radostné*. Obraz je inspirován druhou kapitolou (35. verš) Lukášova evangelia a Bílek ho na vlastnoručně vyrobeném rámu doprovází textem: „*V Betlémě ho porodila, v chrámu obětovala a v chrámu ho našla a životem provázela.*“

Protějškem tohoto radostného motivu je v temnělých barvách ztvárněný obraz Matky trpitelky, vycházející z biblického textu devatenácté kapitoly (25. verš) Janova evangelia. Doprovází ho nápis: „*V něm byla zrazena, zapřena, trním korunována, bičována, v něm byla ukřižována a pochována.*“ Sedící matka truchlí nad tělem Spasitelovým, z kříže sňatým, jehož hlava spočívá na jejím klíně. Utrpení, které už nemá slz, sledují v pozadí supi. Svě pocity při loučení s obrazem, které Bílek vytvořil v průběhu července a srpna 1924, umělec v roce 1926 popsal prof. Václavu Kocourkovi: „*Bylo krátce po jejich dokončení. Zářily celým stavením. Všichni chodili kolem nich jako po špičkách. Bylo před rozloučením s nimi; jakoby dítky mi odjízděly neznámo kam.*“

V posledních letech svého života se Bílek k tématu Marie vrací. V roce 1938 pracoval na kresebném cyklu *Maria, matka Boží!* Rok před svou smrtí uzavřel mariánský triptych a završil tak tajuplné propojení mezi matkou Marií a Synem obrazem *Matka naplnění Božích zaslíbení* pro kostel sv. Jana Křtitele Na Prádle. Výjev Ježíšova vzkříšení, u kterého opět nechybí jeho matka, hle-

Kristus jako vítěz nad smrtí (Matka naplnění Božích zaslíbení) pro kostel sv. Jana Křtitele Na Prádle v Praze

dící s lehce pozvedlými pažemi vzhůru, dotváří text: „*V něm vstal z mrtvých.*“

Spirituálně ukotvený umělec zaujímající v kontextu duchovního výtvarného umění v českých zemích na počátku 20. století výlučné postavení, pro některé ale též přepjatě mesianistický autor málo srozumitelného výtvarného díla, František Bílek opustil tento svět 16. října 1941. Mezi projevy nad Bílkovým hrobem zazněla z úst profesora Milošlava Hýska i tato slova: „*Průvodkyní a inspirátorkou života mu byla bolest, rodinná láska, obdiv k ženě, kult lásky mateřské, požehnání snu, touhy a víry, úcta k obětování, pokora lidských srdcí, sen o nejvyšším životě, jak jej v čin proměnil ukřižovaný Kristus.*“ Není náhoda, že profesor Hýsek hovořil o inspiraci života, nikoli uměleckého díla. Bílek totiž po celý svůj život zdůrazňoval, že umělec musí být předně člověkem. Ve své rozhlasové přednášce nazvané *Moje radost nad Otokarem Březinou* rozvádí Bílek

toto své celoživotní vyznání právě na příkladu Březiny: „*Vidíme-li skvělé dílo a jeho tvůrce, náš zrak zvědavě klouže po rukách pracujících až k jeho tváři. I tážeme se: Zda se tu věrně kryje dílo a tvůrce? Jestli se nekryje, pak jest vše lži zavrženíhodnou. A ještě se tažeme: Zda doma jeho vinou někdo nepláče? Jinak ona vina prozařuje i jeho uměním.*“

Martin Jindra

(věnováno faráři Vladimíru Valíčkovi)

Brněnské sbory ČČSH

Hlavním moravským střediskem Církve československé po jejím vzniku v roce 1920 se stala Olomouc, vedle ní se však rozvíjela další místa včetně

zemského hlavního města Brna. Zatlímco se Olomouc stala sídlem diecéze a moravského biskupa, bylo Brno dějištěm diecézních shromáždění církve.

Královo Pole

Ustavující diecézní shromáždění se tu konalo 18. srpna 1921 za účasti 106 delegátů 68 moravských náboženských obcí. Brno se stalo sídlem vikariátu pro západní Moravu. První československé bohoslužby v Brně sloužil v roce 1920 farář Alois Ševčík v Žabovřeskách. Jak církev zakořenila v samotném městě, ukázaly výsledky sčítání obyvatelstva v roce 1921, kdy se v Brně, jeho čtvrtích a okolí k ČČS přihlásilo 2507 věřících. Ještě v roce 1921 byla v Brně ustavena náboženská obec. Protože byla jediná na jižní Moravě, byl její obvod velmi rozsáhlý. Zahrnoval kromě Brna a okolí také okresy velké části jižní a západní Moravy. Vznik mnoha náboženských obcí v následujících letech postupně Brněnským ulehčoval správu svěřeného území. Prvním brněnským farářem byl Alois Ševčík a jeho hlavním úkolem bylo vybudovat nové církvi důstojný chrám. Věřící se totiž scházeli k bohoslužbám v improvizovaných podmínkách, například na nádvoří starého Zemského domu, v koncertním sále Besedního domu nebo porůznu pod širým nebem. V březnu 1922 byl ustaven

stavební odbor náboženské obce, který začal shromažďovat finanční prostředky. V lednu 1927 se podařilo koupit vhodný pozemek v Botanické ulici a 12. června 1927 – smutnou shodou okolností v den úmrtí zakladatele církve patriarchy dr. Karla Farského – byl slavnostně položen základní kámen. V letech 1928-1929 tu pak vyrostl funkcionalistický Husův sbor podle projektu architekta Jana Víška. V přízemí chrámu vznikl kulturní a divadelní sál s orchestřištěm a jevištěm, v patře bohoslužebný sál. Oba prostory jsou díky

Botanická

důmyslnému využití svažitého pozemku samostatně přístupné. Sboru dominuje vysunutá věž s uskočenou hranolovou zvonící. Projekt moderní sakrální stavby, první funkcionalistické v tehdejší Československu vůbec, se neprosazoval přes mínění řady konzervativních odpůrců snadno, architekt Víšek do něj až dodatečně zapracoval věž, s níž se v původním návrhu nepočítalo. Elegantní, ve výrazu radikálně oproštěný chrám, byl slavnostně otevřen 29. září 1929. Dnes lze říci, že jde o zásadní počín meziválečné československé architektury, jehož úroveň již žádná z dalších brněnských staveb ČČS nedosáhla.

Husův sbor v Botanické ulici však není nejstarší stavbou svého druhu v Brně. Pro rychle rostoucí počet věřících bylo v letech 1925-1927 ustaveno dalších pět náboženských obcí, které také směřovaly k vlastnímu chrámu (Královo Pole, Tuřany, Žabovřesky, Husovice, Židenice). Nejprve vznikla v roce 1925 náboženská obec v Králově Poli. Zdejší Husův sbor vyrostl na rohu ulic Svatopluka Čecha

a Charvátské podle projektu Josefa Nováka jako první brněnská sakrální konstruktivistická stavba relativně střídmého civilního výrazu, jemuž přesto zejména díky mohutné hranolové věži s otevřenou zvonící neschází punc monumentality. Stejně jako sbor v Botanické ulici má i královopolský sbor umístěn bohoslužebný prostor nad divadelním sálem v přízemí, oba jsou však v tomto případě přístupny jedním vchodem. Sbor byl slavnostně otevřen 25. října 1925 prvním patriarchou dr. Karlem Farským.

V roce 1926 vznikly další dvě náboženské obce: v Tuřanech a Žabovřeskách. V Tuřanech byl v letech 1927-1928 vystavěn Husův sbor podle projektu místního rodáka, arch. Jaroslava Kincla. Stavbě sboru dominuje štíhlá věž excentricky osazená nad otevřenou arkádovou chodbou; oba tyto prvky jsou vyoseně předsazeny před loď střídmého výrazu. Často se nepřesně uvádí, že tuřanský Husův sbor má kubistické prvky: detaily věže a nadokenních říms lodi však stavbu řadí spíše k umírněnému národnímu stylu (české art deco). Cenným prvkem interiéru je rozměrný obraz Rudolfa Kundery Světlo pravdy, který vyplňuje kněžiště oddělené od lodi mohutným půlkruhovým obloukem.

V Žabovřeskách ve snaze zakoupit vhodný pozemek k výstavbě sboru po založení obce roku 1926 úspěšní nebyli. K bohoslužbám se scházeli na různých místech (školy, sokolovny), až v roce 1956 náboženská obec koupila bývalý hostinec v Mezníkově ulici, v jehož dvoře byl svépomocí upraven nenápadný Husův sbor (zvažován byl i název Sbor mučedníků). Byl otevřen patriarchou Miroslavem Novákem v listopadu 1963.

Poslední dvě obce vzniklé v polovině 20. let byly Židenice a Husovice. Náboženská obec v Židenicích byla ustavena v březnu 1927. Jejím prvním duchovním byl farář Karel Pavlík, jehož starostí byla výstavba vlastního chrámu, protože dosud se věřící scházeli k bohoslužbám v kině. Náboženské obci se podařilo zakoupit pozemek na nově vzniklém Karáskově náměstí, kde v letech 1935-1936 vyrostl podle projektu arch. Stanislava Kučery konstruktivistický Chrám Spasitele. Podmáčené podloží si vynutilo řádné zahroubení stavby, díky kterému ovšem chrám získal suterénní prostory obdobného využití, jaké skýtaly divadelní (společenské) sály zmí-

Židenice

něných sborů na Botanické či v Králově Poli. Do vlastního kostela se vstupuje po širokém, římsou krytém schodišti, které kontrastuje s vertikálně členěným průčelím s centrálními dominantami kruhového okna, kalichu a štíhlého dvouramenného kříže; vertikálu průčelí akcentuje vysoká profilovaná nárožní věž. Vysoká obdélná loď s dřevěným kazetovým stropem je schodištěm oddělena od kněžiště. Náboženská obec v Husovicích ustavená v prosinci 1927 již o rok předtím rekonstruovala uprázdňenou strojovnu městské elektrárny na Palackého (později Dukelské) třídě na Husův sbor, který zejména díky úpravě průčelí s kruhovým oknem v ose, trojúhelným štítem a střešní věžkou nabyl podoby úhledného chrámu. Místní jej považovali za prozatímní řešení, avšak přivykli mu poté, co se úsilí o stavbu velkoryse pojatého farního areálu na husovickém kopci ukázalo jako nereálné. Stejně dopadla snaha o vytvoření nové ná-

Tuřany

boženské obce v Líšni v roce 1936, a to i přesto, že zde byl získán stavební pozemek, na němž byl roku 1937 slavnostně položen základní kámen Husovy kaple, potom ovšem nerealizované. Podobně zůstaly jen na papíře úvahy o stavbě sboru v Obranech.

Nové impulsy k práci církve přineslo osvobození v roce 1945. Církvi byl přidělen velký dům po odsunutých Němcích v centru Brna. Dům na nároží třídy Edvarda Beneše (dnes Joštova třída) a České se stal místem pravidelných schůzí diecézní rady moravské diecéze. Růst významu Brna v rámci moravské diecéze spolu se změnami administrativního členění státu vyústil ve zřízení samostatné diecéze v roce 1950. Prvním brněnským biskupem byl zvolen dosavadní plukovník duchovní vojenské služby Václav Janota. K šesti předválečným farnostem přibyla již v roce 1940 náboženská obec v Řečkovících, která vznikla vyřazením z Králova Pole. Bohoslužby se zpočátku konaly v sokolovně, ale již od 30. let byly shromažďovány prostředky ke stavbě vlastního sboru. K tomu došlo až po roce 1948, kdy musely být původní plány značně redukovány. Navzdory obstrukcím komunistického režimu se podařilo v roce 1957 vystavět alespoň nenápadnou halovou budovu ve Vážného ulici, jež dostala pojmenování Sbor Páně. Poválečný rozmach církve v Brně vyvrcholil založením dalších tří náboženských obcí v letech 1951-1952. Nejdříve to byla obec v Maloměřicích vyřazená roku 1951 z Husovic. Nějakou dobu se uvažovalo o stavbě sboru, který by Maloměřičtí sdíleli s husovickou náboženskou obcí, záhy však zakoupili vlastní přízemní

Královo Pole

řadový dům v Selské ulici a jeho jižní křídlo upravili na modlitebnu.

V roce 1952 se oddělením od Židenic osamostatnila náboženská obec v Černovicích. Farnost roku 1956 zakoupila a v roce 1958 adaptovala sborový dům, který se (v rámci tvrdě omezených podmínek) stal nejpozoruhodnější poválečnou stavební akcí ČČS ve městě. Byla přitom využita exponovaná poloha v úzké špičce na souběhu Olomoucké a Tržní ulice, kterou přestavba akcentovala zapuštěným vchodem s asymetricky umístěným nosným sloupem a štítem s kruhovým oknem v patře. Konečně v roce 1952 vznikla ještě náboženská obec na Starém Brně, a to oddělením od náboženské obce v Brně. Bohoslužby se tu konaly nejprve v bývalém učitelském ústavu, později v evangelickém Betlémském kostele, koncem 50. let ve vlastní modlitebně v Hlinkách. V roce 1957 se náboženské obci podařilo zakoupit bytový dům v Zahradnické ulici, záměr vybudovat ve dvoře sborovou síň však nevyšel. Teprve v roce 1970 získala obec vilu

v Nových Sadech, v jejímž přízemí byla na Nový rok 1972 slavnostně otevřena bohoslužebná síň dr. Karla Farského.

Vznikem náboženských obcí v Maloměřicích, Černovicích a Starém Brně se v Brně dotvořila síť deseti farností, pod něž v roce 1950 spadalo asi 35 800 věřících. Ve hře byly tou dobou ještě plány na vznik dalších dvou náboženských obcí. Obnovené předválečné úvahy o obci v Líšni vzaly za své přiřazením této čtvrti k Černovicím (1952), stejně tak byl odsunut velkorysý záměr nové obce v centrálním Brně. Pro ni byl získán mimořádný bohoslužebný objekt: Nová synagoga v Zábřovicích. Rozměrný trojlodní novorománský chrám poškozený bombardováním v roce 1944 se však ukázal nad síly diecéze a zejména po vytvoření náboženské obce na Starém Brně (tedy na jihu města) bylo jeho další využití problematické. Nějakou dobu bylo zvažováno, že zde bude umístěn ústřední archiv a muzeum církve, nakonec však byla synagoga ve druhé půli 50. let prodána.

Bohoslužby byly po roce 1950 slouženy nejen v sídlech deseti brněnských náboženských obcí, ale také v asi třiceti střediscích, ze kterých vlastní bohoslužebnou síň disponovaly Soběšice. Síť bohoslužebných prostor ve městě byla do roku 1989 ustálená, k výrazné negativní změně došlo jen v Husovicích: zdejší Husův sbor na Dukelské třídě byl v roce 1982 stržen, protože stál na místě plánované výstavby výrobní haly motorů Zbrojovky. Náboženská obec pak adaptovala bývalou baptistickou modlitebnu v malém domku v Gargulákově ulici, kde se bohoslužby konaly od roku 1983.

Po roce 1989 přibýly ve městě dvě nové menší kaple. První v suterénu někdejší biskupské vily v Pisárkách, přebudované v letech 1972-1976 na diecézní pracovní středisko (dnes Penzion Zahrada). A druhá v Domě pokojného stáří v Maloměřicích, který v roce 2004 vybudovalo občanské sdružení Betanie. Naproti tomu byla v roce 2015 uzavřena malá modlitebna v Husovicích, na jejímž místě je plánována výstavba nového objektu. Ani výhled do budoucna nepočítá jen s konzervativní údržbou současného stavu. Při sboru na Botanické se chystá výstavba samostatného kolumbária, ve spolupráci s divadlem Barka se plánuje přístavba Husova sboru v Králově Poli, v delším časovém horizontu jsou také radikální přestavby zastaralých sborů v Řečkovících a Maloměřicích. **Marcel Sladkowski**

Kostel Mistra Jana Husa a Jeronýma Pražského v Mirovicích

Milí čtenáři, v tomto čísle o sborech naší církve bychom rádi připomněli také kostel v Mirovicích, který byl znovuotevřen po ničivém požáru a následné kompletní rekonstrukci v září roku 2016. Jeho interiér vyniká jednoduchostí a čistotou při zachování industriálních prvků. Moderní meditativní prostor reflektuje pro ČČSH charakteristickou teologii prostého života...

Informace o sboru i místním společenství na <http://www.ccs-h-mirovice.cz/>

Extenze 2018

Srdečně vás zveme do Farského sálu Husova sboru na Vinohradech (Dykova 1, Praha 10) na první dvě přednášky v rámci cyklu **Extenze 2018 – Snahy o obnovu myšlení a společnosti**.

Na téma **Masaryk - náboženský člověk a myslitel** bude přednášet prof. Ctirad Václav Pospíšil, Th.D. profesor systematické teologie na teologické fakultě v Olomouci, Katolické teologické fakultě a Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy.

Většinou se o T. G. Masarykovi mluví v souvislosti s politikou a vznikem Československého státu, ale zpravidla se nezmiňuje náboženský rozměr jeho myšlení. Je na nás křesťanech, abychom tento duchovní rozměr Masarykova boje připomínali. Masaryk se ve svém jednání hluboce opíral o důvěru v Boží prozřetelnost, a tak je třeba vidět, že Československá republika není jenom vybojovaná, ale také vymodlená.

Sejdeme se 24. 1. v 19 hodin.

Na téma **Reformátor Štrasburku Martin Bucer - německá a česká reformace 16. století** bude hovořit ThDr. Jaroslav Hrdlička, člen Katedry historické teologie a církevních dějin Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy.

Martin Bucer (1491-1551) z alsaského Schlettstadu vstoupil do dominikánského řádu, studoval na heidelberské universitě. R. 1518 se setkal s M. Lutherem, který na něho měl značný vliv. O tři roky později vystoupil z řádu. Po delším putování se stal duchovním ve Štrasburku. Město orientoval reformačně a usiloval o jeho politickou spolupráci s reformačními městy ve Švýcarsku. Tady navázal přátelství i s Calvinem, jenž ve Štrasburku několik let působil. Bucer zaujal prostředkující stanovisko ve sporech o podstatu večeře Páně mezi Zwinglim a Lutherem, jež promítl do Štrasburského vyznání víry. Po porážce protestantů ve šmalkaldské válce byl jedním z předních odpůrců augšpurského Interim a v r. 1549 musel Štrasburk opustit. Přijal pozvání T. Cranmera do Anglie. Zde v exilu působil na univerzitě v Cambridge a r. 1551 zemřel.

Sejdeme se 31. 1. v 19 hodin.

Stewards Programme

Ve dnech 6. až 23. června 2018 pořádá Světová rada církví (SRC) setkání v Ženevě, jehož součástí je tzv. Stewards Programme. Tento program je určený pro 20 mladých lidí mezi 18 a 30 lety z různých církevních tradic, prostředí a částí světa, kteří budou sloužit na setkání SRC jako dobrovolníci. V rámci programu se budou moci podělit o svou víru, znalosti a vize v ekumenickém prostředí založeném na sounáležitosti a přátelství. Zároveň budou mít příležitost poznat a osobně zažít práci SRC a její úsilí o křesťanskou jednotu a také přispět svými praktickými zkušenostmi. Zájemci, kteří splňují uvedená kritéria, se mohou hlásit do 22. ledna 2018 na adrese miroslava.cejkova@ccsh.cz. Další informace najdete na adrese:

<https://www.oikoumene.org/cs/press-centre/events/wcc-invites-applications-to-centralcommittee-stewards-programme> MČ

Jsou v Čechách menšiny diskriminovány?

Rozhovor s evangelickým farářem Mikulášem Vymětalem, Th.D., celocírkevním farářem ČCE pro humanitární aktivity, menšiny a lidí sociálně vyloučené.

Ve čtvrtek 25. ledna od 19:00, ve Farského sále, na adrese Dykova 1, Praha 10.

Všichni jste srdečně zváni a Těšíme se na Vás!

www.farvinohrady.cz
facebook.com/ccshvinohrady

Vyhledávací řízení na místo redaktora

Ústřední rada CČSH vyhláší vyhledávací řízení na pozici redaktora/redaktorky Českého zápasu, periodického tisku CČSH

Předpoklady:

- členství v CČSH
- VŠ vzdělání

(teologické nebo humanitní)

- znalost práce s grafickými programy
- praxe

Příhlašku obsahující životopis, kontaktní údaje a případně reference zašlete do 4. 2. 2018 na Úřad ÚR CČSH na adresu: ÚR CČSH, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6, nebo e-mailem na adresu: ustredni.rada@ccsh.cz

Předpokládaný termín nástupu

*1. 3. 2018,
mzda dohodou.*

Smútočné oznámenie

Náboženská obec cirkvi CČSH v Bratislave oznamuje, že dňa 6. 1. 2018 zomrela po ťažkej chorobe sestra farrarka Mgr. Alica Klimová. Bohu smä podakovali za jej život pri bohoslužbách. Ján Hradil

Ašsko, země neznámá

NO Karlín a Dialog na cestě ve spolupráci s MČ Praha 8 pořádají oblíbený přednáškový cyklus, tentokrát na téma „Ašsko, země neznámá“. Dne 30. ledna od 15 hodin na adrese Vítkova 13, Praha 8 - Karlín. ZH

EKUMENICKÁ STUDENTSKÁ SLAVNOST

Zveme vás na tradiční 11. ekumenickou slavnost
pro studenty, děkany, pedagogy a zaměstnance teologických fakult
v rámci Týdne za jednotu křesťanů

**v úterý 23. ledna 2018 v 18 hodin
v Kostele sv. Jana Křtitele Na Prádle
na Malé Straně v Praze.**

Bohoslužbu slova dle formuláře Týdne modliteb za jednotu křesťanů
vedou studenti jednotlivých teologických fakult

*Pořadatel: Církev
československá husitská
ve spolupráci
s Ekumenickou radou
církví v ČR.*

*Děkujeme n. o. CČSH
Praha 1-Malá Strana
za laskavé poskytnutí
prostor.*

